

ผนวก ซ

บทสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ปกครองของวัยรุ่นที่เล่นเกม FIFA 2004

ผู้ปกครองลำดับที่ 1

15 กุมภาพันธ์ 2547

ผู้วิจัย: คุณแม่มีความคิดเห็นอย่างไรกับการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของวัยรุ่นอายุ 13-15 ปี คะ

เล่นเกมนี้ไม่เห็นด้วยเลยไม่ใช่เฉพาะแต่เกม FIFA เกมอะไรตอนนี้ก็ไม่ให้เล่นทั้งหมด เพราะไม่เห็นประโยชน์จากการเล่นเกม บางคนคิดว่าการเล่นเกมช่วยฝึกทักษะเด็ก ทำให้เด็กได้คิดอะไรล่วงหน้า แต่แม่ก็ไม่เห็นมันเอามาคิดได้จริง เล่นเกมแล้วยิ่งทำให้หลงตัวเองเสียอีก ตัวอย่างที่บ้าน เกมทำให้เด็กทะเลาะทะเลาะขมขื่นว่าเล่นเกมแล้วชนะนี่ก็ทำให้คิดว่าตัวเองควบคุมเกมได้ ใ้คิดว่าเล่นเกมแล้วจะจำได้ ขึ้นอยู่กับเด็ก แต่ไม่เหมือนกันทั้งหมด สมารถก็เหมือนกันเดี๋ยวมันเล่นแพ้มันก็เบื่อ แล้วจะให้มันพัฒนาอะไร ตกงก็ไม่พัฒนาอะไร ถ้าอ่านหนังสือก็จะได้สมาธิจริง ๆ แต่การเล่นเกมที่พัฒนาสมาธิใหม่ ถ้ามองทางด้านไหน การเล่นก็ไม่ให้เกิดสมาธิ มันคือความอยากเอาชนะของเด็กต่างหาก ถ้าจะพูดถึงสมาธิ สมาธิมันต้องเกิดปัญญาใช้รีเปลา เด็กเล่นเกมไม่ใช่เพราะอยากพัฒนาแต่เพราะอยากสนุก แล้วมันจะงั้นขึ้นด้วยนะ อย่างคนที่ 1 นี้เล่นเกมแล้วฉลาดลง ๆ

เขาเป็นอย่างนี้แล้วกันคุณแม่ไม่เห็นด้วยนะคะว่าเกมพวกนี้จะช่วยพัฒนาเด็กแม้กระทั่งพัฒนาความคิดความอ่าน ได้สมาธิหรือว่าการที่จะเอา วิธีคิดนี้มาใช้ในชีวิตประจำวันทำอะไร โดยเฉพาะกับเด็กไทย

O.K เกมที่มันพอจะใช้ได้ มันมีเกมอยู่หลายเกม อย่าง Harvest Moon ก็เหมือนกัน แล้วมันก็มีเกมตกแต่งภายในบ้านก็เหมือนกัน นั่นก็ดึงดูดลูกหลานเล่นอยู่นะคะ เออ ใช่ จินตนาการมันมีขึ้นอยู่กับเกม แต่ถ้ามองว่าเด็กได้เอาจินตนาการตรงนั้นมาใช้ใหม่ในช่วงอายุ 13 -15 ไม่เคยเห็นใครเล่นเกมแต่งบ้านแล้วเอามาเล่นใช้ในบ้านสักคน พอปิดเกมก็คือว่าจบลงตรงนั้น อย่าง Sims ก็เหมือนกัน จินตนาการว่าสร้างเมือง ว่าสร้างอะไรแต่ก็อย่าลืมนะว่าจริง ๆ แล้วนี่มันเป็นโปรแกรมที่เขาทำมาเรียบร้อยแล้ว เด็กไม่ได้สร้างโปรแกรมขึ้นมาเอง ถูกไหมคะถ้าเด็กสร้างโปรแกรมขึ้นมาเอง นั่นแหละ คำถึงเรียกว่าจินตนาการ แต่ก็คือว่าทุกอย่างอย่างที่บอกนี่ไปว่า ทุกอย่างมัน Set up มาหมดแล้ว ไม่ว่าจะ You จะทำในแง่มุมไหนก็อยู่ในกรอบที่เขาทำมาหมดแล้ว มันไม่ใช่ความคิดของเรา เพียงแต่เราเอาส่วนที่มันมีอยู่ให้ใส่เข้าไปให้ครบ เท่านั้นเอง

ผู้วิจัย: คิดยังไงคะกับที่มีคนบอกว่า เด็กได้เรียนรู้จากเกม

โอ แสดงว่าที่บ้านผู้ปกครองไม่เคยสอนเลย ไม่ถูกแล้วนะแสดงว่าผู้ปกครองไม่เคยสอนอะไรเลย ทั้งชีวิตเด็กถึงต้องไปฟังเกม จริง ๆ แล้วนี่คือสิ่งมอมเมาอะ นี่ไม่ใช่เรื่องจริงในชีวิต มันเหมือนคนที่พยายามจะเมา อยู่ตลอดเวลา เหมือนผู้ใหญ่ที่ชอบเมาเหล้าก็ออกไปใหม่ ก็คือเล่นเกมเพื่อสรวลเสเฮฮาไปกับเพื่อน สองก็คืออาจจะ มีปัญหาในชีวิตประจำวันคือว่าถ้าเมาซะแล้วไม่รู้เรื่องคือไม่ต้องลุกขึ้นมาเผชิญหน้ากับความจริง ไปมีโลกบ๊อบบอ อยู่ในเกม นี่เรากำลังสอนเด็กให้เผชิญหน้ากับความจริงหรือต้องการให้เด็กจินตนาการในสิ่งลวง หรือว่าเขาจะมา อยู่กับจินตนาการอันนั้นเพราะว่ามันเป็นสิ่งที่เขยในสิ่งที่เขาขาดไปในชีวิตจริงรีเปล่า เด็กคิดไม่ได้หรือหนู 13-15 นี่ไม่มีทาง ขอมันส์อย่างเดียว ปิดเกมแล้วออกไปชวนเพื่อนกินข้าวก็ยังไม่มัน เดินไปเป็นกลุ่มจีบสาวแถว เซ็นเตอร์พอยท์ก็ยังไม่มันเท่าเล่นเกม

ผู้วิจัย: คิดว่าการเล่นเกม FIFA มีผลต่ออารมณ์ยังไงคะ

(หัวเราะ) เราต้องถามคำถามหนึ่งว่าแล้วเมื่อปิดเกม แล้วเด็กเอามาใช้ในชีวิตรจริงหรือเปล่า เท่าที่เห็น แถวบ้านนี่ก็ไม่มีนะ แม้แต่ไอ้หลานที่มันเล่น FIFA ก็ไม่เห็นมันเอามาใช้ในชีวิตรจริง พอมีปัญหาที่ยังมานั่งร้องไห้ แง แง แง กันอยู่ ไม่ได้เห็นว่าใครจะเอาตรงนั้นมาใช้ ไม่เห็นเลยในเกม แหมมันทำเป็นเท่ๆ เป็นตัวนั้นตัวนี้ เป็นนักกีฬา ปิดเกมมาก็ร้องไห้ แง แง

ผู้วิจัย: แล้วถ้าเทียบ FIFA กับเกมอื่น ๆ ละคะ

คือ ถ้าเราจะมองว่ามันเป็นเกมที่ให้ความสนุกกับเด็ก ก็ได้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ฟังก่อนนะคะว่า เห็นด้วยเท่าไหร่นะคะ หมายความว่าการเล่นจะต้องมีเวลา ต้องอยู่ในความควบคุม ที่ไม่เข้าใจคือเกมหลาย ๆ เกม เดียวนี้ทำไมถึงทำออกมาขาย แม้กระทั่งฝรั่งก็ไม่เขียนว่าอันนี้เป็นเหมือนหนังหนัง General Audience, Parent Guided, Restricted มันควรจะเป็นอย่างนั้น แต่เรามีเกมซึ่งมันออกมาวาง เด็กขนาดอายุ 13-15 ยังเป็นเด็กที่ไม่มีความคิด แล้วเป็นเด็กซึ่งฮอริโมน มันกำลังเติบโต พวกนี้บทจะโง่ โง่มาหาศาล ที่บ้านนี้มีตัวอย่างตัวหนึ่ง เพราะฉะนั้นนะคะ สิ่งที่ได้เล่นทุกวันนี่ก็เพราะว่าเค้าไปโรงเรียนแล้วเพื่อนถามแล้วเขาไม่รู้มันเป็นเรื่องแบบ ไอ้โห ให้อภัยไม่ได้เลย เวลานี้ก็กลายเป็นเด็กไม่สามารถที่จะคุยเรื่องอื่น ไม่สามารถที่จะ Conduct Conversation อย่างอื่นได้นอกจากเรื่องเกม ชีวิตรจริง ๆ มันมีเรื่องอย่างอื่นที่ต้องคุยกันตั้งเยอะ นี่คือทำไมเดี๋ยวนี้ เด็กถึงไม่สนใจอะไรรอบตัวเลย แล้วก็ไอ้เกมพวกนี้มันทำให้เด็กเป็นคนซึ่งขาดสังคม อย่างนั้นก็เขา ไปโรงเรียนแล้วคุยกับเพื่อนนั่นคือสังคมนะ ไม่ใช่สังคม ในบ้านเค้ายังไม่ได้เลย เข้าห้องบับแล้วปิดประตูนั่งอยู่ หน้าจอคอมพิวเตอร์

ผู้วิจัย: คือเขาจะคุยกับเพื่อนมากขึ้น แต่คุยกับคนในบ้านน้อยลงหรือคะ

ใช่ ญาติพี่น้องในบ้าน คือ ในบ้านใครจะเป็นจะตายเข้าไม่สน นี่ ๆ รายที่บ้านนี้ ถึงขนาด การบ้าน ไม่ทำ ไม่เรียน ไม่อะไรทั้งสิ้น เวลานี้ก็เลยเก็บหมด ตัดสายโทรศัพท์ เกม ทุกอย่างเก็บหมด Play Station อะไรก็ เก็บหมด ห้ามหมด เล่นจนตาแดง เล่นเกมถึงตีสาม ตีสี่ ไอ้เราก็ไม่รู้ถูกเป็นอะไร ปลูกก็ไม่ตื่น นึกว่าไม่สบาย จนมี อยู่กระทั่งวันหนึ่งทนไม่ได้ไปเปิดคอมแล้วไปเช็คใน Data Temporary File มันไม่รู้ว่แม่เนี่ย แม่ถึงจะแก่ก็ไม่โง่

ไปเปิดดูปรากฏว่ามันออนไลน์อยู่ถึงสี่สามตีสี่ แล้วเราไปดูปรากฏว่า Ragnarok มั่ง Atime มั่ง เยอะแยะไปหมด ตัดสายโทรศัพท์ทิ้งเลย

สิ่งที่เกิดประโยชน์อย่างเดียวน่าสำหรับเด็กในวัยนี้ที่เล่นเกม ก็คือว่าเขาจะซมกันได้ว่าเขาเล่นถึงไหน เขาทำได้กี่คะแนน แล้วเขาทำอะไรมาหะรอ เขาก็คุยกันอย่างเดียว แต่ว่าไม่ได้เอามาใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่เคยเห็น แม้กระทั่งเด็กฝรั่งก็ไม่เห็น ที่ฝรั่งมันดูเหมือนว่ามันไม่เป็นเพราะมันเป็นประเด็นซึ่งฝรั่งเขาจะไม่ดู เพราะว่าในสังคมของเขามันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว ต่างคนต่างอยู่เกิดมาก็ไล่ลูกไปนอนห้องอื่นแล้วเปิดทีวีให้ดู ให้ทีวีมันเลี้ยง ถ้าพอจะจำรอย 5 ขวบ มี Laptop ซึ่งจริง ๆ แล้ว อย่างนี้ก็เหมือนกัน เล่น Counter หรืออะไรนี้ ก็ก็จะดูว่าได้ที่คะแนน แล้วที่ร้ายแรงที่สุดนี่ก็คือขึ้นไปบนอินเทอร์เน็ตเพื่อที่จะไปเปิดหา Cheat code เราก็ถามว่าถ้าจะต้องมี Cheat code เธอจะเล่นทำไม ก็แสดงว่าเธอไม่ได้ใช้ความสามารถของเธอเลย อย่ามา โธ่แม่! มันต้องโกงบ้าง นี่เรากำลังเพาะนิสัยอะไร จากการเล่นเกมของเด็ก แล้วมันไม่ใช่ Counter อย่างเดียว ทุกเกม มี Cheat code หมด นี่หนูจะดูไหมนี้ คุณแม่ซื้อกระดาษมาปึกหนึ่งมันเอาไปพิมพ์ Cheat code ซะครึ่ง

คือ เขาอาจจะยังนึกไม่ออกนะคะ แต่ว่าถ้าจะพูดว่าเกมบ่มเพาะนิสัยที่โกงนี่ก็จะรุนแรงไป เราพูดว่ามันทำให้เด็กไม่เกิดความพยายามที่จะทำอะไรได้ด้วยตัวเองนะคะ แล้วก็มันทำให้เด็กมั่งง่าย เด็ก 13-15 มันเลี้ยวกลับลำบาก จะช่วยก็ยาก จะว่าไปมันสายแล้วนะ หนูยังไม่เคยเห็นเด็กเล็ก ๆ นะ ที่เล่นเกมแล้วไม่ทำอะไรเลยเหมือนเด็กที่ติดทีวีหนะ นั่นต่างหากรากฐานมาตั้งแต่ สามขวบนะไม่ใช่มาเป็นตอนนี่ 13-15 นี่นะ หนูเอ๊ย... รังกันยิ่งกว่าวัวกว่าควายที่อีกนะจะบอกให้ ถ้าไม่มีรากฐานมาตั้งแต่ตรงนั้นหนะยาก ที่บ้านนี่นะจะบอกให้ว่า คุณกันสารพัดนะ ลูกชายคนเดียวนี่ยังเอาไม่ค่อยอยู่ โรงเรียนเค้าก็ไม่เล้าให้ฟังบ้างหรือว่าไอ้เจ้านี่มันร้ายขนาดไหน

ผู้วิจัย: ถ้าน้องไปซื้อเกมหรือได้เกมมาใหม่ที่บ้านจะทราบบ้างไหมคะ

บ่อยที่สุดเลยคือไปคนเดียว แอบแม่ไป ขนาดเงินทองก็ไม่ได้เพิ่มให้ มันก็ยังไปซื้อมา แฝงละตั้งห้าหกร้อย คือ ที่นี่เนี่ยะ ตอนนี้จะจำกัดหลายอย่าง ออฟไลน์เล่นไม่ได้เลย เกือบเล่นเกมหมด ยกเว้นเขาจะแอบเล่นออนไลน์ แต่มีเกมบางเกมที่พี่สาวเขาซื้อมาให้เห็นแล้วตกใจ แล้วก็มันมีอะไรอีกอย่างซึ่งคือหันไปทางไหนก็ยิ่งอะไรอย่างนี้ เราก็ถามว่าทำไมซื้อเกมอย่างนี้มาให้มันเล่น เค้าก็บอกว่ามันฝึก Coordination ถามว่า Coordination อะไร ต้องคอยระมัดระวังตานี้ Coordination โดยการที่ยิงคนโดยที่ไม่มีความรู้สึกนี้หนะหรือลูก เขาบอกว่า แม่เนี่ยมันแค่เกม จำไว้เนาะว่าสิ่งที่เรากำลังใส่เข้าไปในสมองของน้องโดยที่เราไม่รู้ตัวนี้หนะ ก็คือว่าเมื่อมันทำในเกมจนเกิดความเคยชิน เล่นไปสักปีสองปีเนี่ยะ ถึงเวลาที่เธอมีปืนที่จะยิงจริง ๆ ความเคยชินที่สมองเธอมันอยู่กับเกม ตาที่เธอเห็นนี่มันส่งสัญญาณไปบันทึกไว้ในหน่วยความจำในสมองของเธอ เมื่อมันเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้นมาแล้วเธอมีปืนอยู่ในมือ ชันจะบอกให้หนะว่าเธอสามารถที่จะฆ่าคนได้ โดยที่ไม่มีความรู้สึกอะไรเลย เพราะว่ามันเป็นความเคยชินที่เธอเล่นมาจากคอมพิวเตอร์... เกือบทั้งหมด คนทำเกมเขาขายเกมได้ แล้วเค้าก็คิดว่ามันเป็นการฝึกทักษะ ก็ใส่หลอกเข้าไป ว่ามันเป็นการฝึกทักษะ ตา ความคิด มือ จริง ๆ มันไม่ใช่การฝึก แต่เค้าใส่เข้าไปเพื่อจูงใจให้เกมมันขายได้

ถ้าหนูนั่งอยู่หน้าจอเกิน 1 ชั่วโมง ม่านตามันขายยารู้ไหม แล้วกล้ามเนื้อในกระบอกตาเราที่หุ้มตาเรานี้มันจะเมื่อยแล้ว ตรงนั้นเป็นส่วนของไบหนานี้ ไอ้ตาดำหนะ Retina ของเรา หนูรู้ไหมว่ามันมีหน่วยความจำส่งไปที่

สมอง เพราะว่าในอังกฤษนี่ในสมัยก่อนนี่เวลาที่เกิดอุบัติเหตุแล้วมีผู้เห็นเหตุการณ์รถนี่นะส่วนใหญ่จะมองเห็น ทะเบียนรถแล้วบอกว่าจำไม่ได้ เพราะว่าเค้าตื่นตระหนก ตรงนั้นเขาเห็นแต่สีแต่เขาจะจำไม่ได้ เขาใช้วิธีอะไร เขามีวิธีดึงความจำจากตานี่ที่เห็นแล้วมันเป็นจอฉายไปที่สมอง เขาดึงตรงนั้นออกมาจะแปลงสัญญาณออกไป เป็นภาพเป็นทะเบียนรถรุ่นใหม่ เคยดูมาหลายสิบปีละ เพราะฉะนั้นนี่พ่อแม่หลายคนก็ไม่เข้าใจการเล่นเกมนะหรือ พนักงานที่ทำงานอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นวัน ๆ วันหนึ่งเกินหกชั่วโมงนี่ ไปดูสิแต่ละคนเครียดทั้งนั้นนะ แล้วนี่ เด็กเล่นเกมด้วยมีเสียงด้วย ยิ่งกันปัง ๆ ระเบิดเดี่ยวอะไรอย่างนี้ ไม่ช่วยหนู ไม่ช่วย ไม่เห็นด้วยเอามาก ๆ เลยไม่คิดว่ามันเป็นการเพิ่มทักษะ

โปรแกรมคอมพิวเตอร์มีคนเขียนขึ้นมาถูกไหมคะ อาจเป็นคน ๆ เดียว อาจจะเป็นคนกลุ่มหนึ่ง ถูกไหมคะ แล้วก็อีกกลุ่มหนึ่ง คนกลุ่มนี้เขียน อีกกลุ่มนี้อาจจะมาแก้ไข อีกกลุ่มหนึ่งวิพากษ์วิจารณ์ แต่ว่าทั้งหมดนี่คืออะไร โปรแกรมมาแล้วถูกไหม เพราะฉะนั้นจะมีทางเลือกอะไร ก็ตามก็คือเป็นโปรแกรมอยู่แล้ว เราเคยถกกันกับลูกเรื่องนี้เหมือนกันเขาไม่เชื่อ เราก็เลยแบบว่าเอาอย่างนี้ (ถอนหายใจ) ให้อเกม เอาเกมง่าย ๆ ให้อ Harvest Moon เล่นกันจริง ตัดหญ้าเลี้ยงไก่ อะไรบ้าง แต่ว่ามันน่าเบื่อหน่าย เราก็บอกว่าแม่ถามสักคำสิ ในชีวิตจริง ๆ นี่นะเธอจะถางหญ้าได้วันหนึ่งขนาดนี้ใหม่เพื่อที่จะไปเลี้ยงม้า แล้วเธอจะปลูกมะเขือเทศได้เยอะ ขนาดนี้ใหม่ เกมมันทำฝนตก ทำน้ำท่วม ทำอะไร แล้วก็ต้องไปกู้เงินถามว่าในชีวิตจริง ๆ เธอจะไปกู้เงินใคร ใครจะให้เธอกู้ มันไม่ใช่ มันต้องดูว่าเริ่มจากตรงไหนอะไรเปล่า โปรแกรมมันมีอยู่สองสามทาง ในชีวิตจริงนี่นะคะ มันมีเป็นร้อยเป็นพันทาง อย่างกีฬาฟุตบอลจริง ๆ นี่นะคะ คุณวิ่งเข้าไปก้าวเดียว เกมมันก็เปลี่ยน ผลอดสะดุด หินก้อนเดียวมันก็เปลี่ยน แล้วอย่างนี้จะมาบอกว่าเกมมันสร้างทางเลือกขึ้นมาให้หรือมันเหมือนจริงได้ยังไง (ถอนหายใจ) มันก็เป็นแผนที่เขาใส่มาแล้วไม่ใช่เธอถูกไหม FIFA บางครั้งเขาคิดว่าจะทำอย่างนี้แต่พอกดปุ่ม ขึ้นมาจริง ๆ ให้อตัวเล่นมัน ไม่ซบชัยเลยใช่ไหมคะ ถ้าจำไม่ผิดเราก็บอกว่าทำไมไม่ทำอย่างนั้นอย่างนี้ ทำไมไม่หลบไปทางนี้ เขาบอกว่ามันไปไม่ได้ มันสั่งไม่ไป เกมโกง แล้วถ้าจะไม่บอกว่ามันถูก Control มาแล้ว แล้วจะบอกว่า ยังไง

ผู้วิจัย: คิดว่าเกม FIFA จะมีประโยชน์ต่อสติปัญญาไหมคะ

มีคนชอบบอกว่าเล่นเกมแบบนี้เด็กจะมีความรู้ด้านกีฬา ไม่จริงนะ ไม่จริง เถียงเต็มที่ นอกจากจะ คนที่เขาชอบเล่นกีฬาจริง ๆ แต่พอถึงเวลาที่เล่นกีฬาจริง ๆ ตัวก็ไม่ได้จะเอาตรงนี้ไปใช้ เพราะว่าอะไรสถานการณ์ มันผิดกัน ตรงนั้นตัวต้องตัดสินใจทันทีทันใด ตรงนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการเล่นในสนามแล้ว ไม่ใช่ ประสบการณ์ในการเล่น เกม เด็กยังคิดตรงนี้ไม่ได้หรอก เพราะเขาใช้ชีวิตมาเพียงแค่นี้ เขาใช้ชีวิตมาเพียงแค่นี้ 14-15 ปี แล้วการใช้ชีวิตของเขา เขาไม่ได้มีชีวิตรู้อย่างชนิดที่ต้องสู้หรือทรหดอดทน มันก็มีเหมือนกันนะคะเด็ก ในบ้านเราไม่ใช่ไม่มี เด็กที่พ่อแม่เขาไม่ค่อยมี แต่นั่นคือเด็กที่เขาทรหดอดทนอีกอย่างหนึ่ง นี่เรากำลังพูดถึง ครอบครัวที่สามารถซื้อเกมมาลูกเล่นได้ เล่นบนทีวีได้หรือเล่นบนคอมพิวเตอร์ได้ หนูคิดว่าเด็กพวกนี้ทรหดที่จะ ต่อสู้ชีวิตตั้งแต่เด็กใหม่ มันก็ไม่มีมีความจำเป็นใช่หรือเปล่า ตื่นขึ้นมาก็มีคนประเคนมาให้กิน ถึงเวลาก็มีรถไปส่ง โรงเรียน ถึงเวลาก็มีคนรถมารับกลับ เซอร์-อาทิพย์ก็ออกไปเดินเล่นตามห้าง ชีวิตไม่ต้องรับผิดชอบอะไรเลย ในขณะที่คนที่เขาไม่สามารถที่จะซื้อหาอะไรส่วนตรงนี้มาให้ลูกได้นี่ ลูกเขาต้องทำงานนะ ตลาดแถวบ้านนั้นนะ เข้าแต่งตัวยังไม่ได้ไปโรงเรียนต้องไปช่วยพ่อแม่ชูดมะพร้าวขายก่อน แล้วค่อยขึ้นรถไปโรงเรียน นี่มันผิดกันตรงนี้

ผู้ปกครองเองก็ต้องหาความรู้ด้วย คุณแม่เองนี่ก็พยายามมากเลยที่จะรู้ว่าอะไรมันไปถึงไหน ขนาดนี้บางทีก็ยังไม่ทัน แล้วผู้ปกครองบางคนก็เห็นดีเห็นงามว่าลูกมันไม่ยุ่ง ลูกมันไปอยู่หน้าจอแล้วมันก็ไม่ยุ่ง เหมือนกับเด็กอายุสองสามขวบแล้วก็เปิดการ์ตูนให้ดู ดูมันทั้งวัน แล้วเด็กก็ไม่ไปไหน ตกกลางคืนไม่รู้ว่าจะรู้ ชื้อต้องขออนุญาต ยกเว้นบางอันที่พี่สาวเขาเอามาให้ เราก็จะเข้าไปดูว่ามันมีอะไรบ้าง แล้วก็ถามเขาว่านี่มันเป็นยังไง แล้วก็เดินไปดู บางทีก็จะเอามาใส่ดูว่ามันคืออะไรแล้วก็บอกว่าเกมนี้ใช้ได้ อนุญาตให้เล่น แต่ว่าหนึ่งชั่วโมงเท่านั้นไม่เกินจากนี้ แต่ว่าอันนี้ห้ามเล่นอะไรอย่างนี้ ไม่ถึงกับว่าไม่ให้เล่นเสียเลย แต่พักหลังครั้งปี่มานี้ที่ไม่ให้เล่นเลยก็เพราะว่าไม่ไปเรียน ไม่ตื่น ก็คิดว่ามันเกินไปแล้วต้องเลิกก็เลยตัด ออนไลน์ยิ่งน่ากลัวมาก เพราะว่ามันควบคุมไม่ได้เลย แล้วขณะที่เล่นเกมออนไลน์ไม่ทราบว่าจะเคยเห็นไหม มันจะมีเหมือน Flash Back เข้ามาอาจจะจะเป็นภาพอนาจารบ้างอะไรบ้าง

ผู้วิจัย: มอที่เนื้อหาของเกม FIFA คุณแม่คิดว่าเป็นอย่างไร มีประโยชน์ไหมคะ

เออ ก็คงจะอยู่ในระดับกลาง ๆ นะคะ แต่ถ้าพูดว่ามีประโยชน์ไหมคงไม่มากหรอกคะ ออกไปเตะบอลข้างนอกยังได้ตากแดด ยังได้เหงื่อ ไซ้ใหม่คะแล้วยังได้ประสบการณ์ในการเล่นกับคนจริง ๆ ด้วย นี่เคยไปนั่งดู ๆ เขาเล่นกัน กับหลานเขาก็ไหนนี่มาสิมานั่งดู แต่ก็ไม่เห็นว่ามันจะได้ประโยชน์ตรงไหน เราพูดถึงในด้านความคิด ด้านสรีระด้วยนะ ในด้านสรีระก็อย่างที่อธิบายให้ฟังว่ามันมี Effect หลายอย่างนะคะวัยนี้

เกมมันทำให้เกิดความเครียด ทางด้านความคิดไม่ช่วยเลยนะ ไม่ใช่สมาธิที่แท้จริง เพราะว่าไม่ได้ผ่อนคลาย แล้วอีกอันที่คนชอบพูดว่าเด็กจะได้ศัพท์จากการเล่นนี่ก็เพียงแค่นะคะเฉยๆ อยากจะให้ผู้ปกครองดู ๆ กันหน่อยว่ามันเป็นศัพท์ที่ใช้ได้รีเปลา่คือศัพท์ที่เราต้องดูว่าเป็นคำศัพท์แบบไหนนะคะ มันก็เป็นศัพท์แสดงเอาไว้พูดอย่างเดียวหรือมันเป็นศัพท์ที่นำมาใช้ในการเขียนหนังสือได้ แล้วทำอะไรได้หละคะ (หัวเราะ) รู้ว่าเป็น x y z แต่ไม่รู้ว่าจะเอามาบอกกันแล้วเป็นอะไร (หัวเราะ) มันไม่ใช่แล้วคะ ทางที่ดีก็คงต้องดูแลอย่างใกล้ชิดมากกว่าละมังคะ แล้วก็ต้องให้คำแนะนำ ต้องอย่างนั้น ต้องอธิบาย ห้ามยาก ก็คือต้องอธิบายแล้วก็ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีมาตรการให้เด็ดขาดด้วยกระมังคะ นี่ไม่มีสิทธิจะเล่นอีกนอกจากจะ Prove คะแนนสอบหรืออะไรก่อนว่าคะแนนสอบเป็นยังไง โหดคะโหด ไม่มีใครอยากอยู่ด้วย

เด็ก 13-15 คงจะ Make Decision อะไรยากสำหรับตัวเองเป็นไปไม่ได้ คือยังไงก็ต้องตามเพื่อนไว้ก่อน ไม่งั้นก็หลุดจากวงโคจร มันก็แล้วแต่ว่าเพื่อนกลุ่มที่คบเป็นยังไง ก็เป็นอย่างที่บอกถ้าเขาคุยกันแล้วเราไม่รู้เรื่อง ก็จะต้องพยายามไปชวนชววยให้ได้มาเพื่อให้เรารู้เรื่อง เห็นไหม มันต่อเนื่องกันเยอะ แล้วหนูคิดดูสิคะ พ่อแม่ที่เขาใช้เวลาทำมาหากิน กลับบ้านกว่าจะถึงบ้านสองทุ่ม สามทุ่ม ไม่เคยรู้ว่าเด็กทำอะไร เกิดอะไรขึ้นกับสังคมไทย เหนื่อย ไม่เคยเชื่อนักวิชาการเลย คนที่บอกว่าเล่นเกมแล้วดีหรือได้ประโยชน์ เพราะว่ามันนักวิชาการหลาย ๆ คนในบ้านเราไม่เคยได้ลงมือทำวิจัยด้วยตัวเองคือเอาความคิดของตัวเองเป็นบรรทัดฐาน จริง ๆ มันต้องจับมาวิจัยอย่างที่ฝรั่งเขาทำกัน แล้วเราใช้เด็กไทยนี่แหละแต่มาจากพื้นฐานครอบครัวที่ต่างกัน แล้วมันก็ต้องดูที่ตรงนั้นว่า แล้วก็หลังจากที่ให้เล่นแล้ว มันเป็นเวลาานานเท่าไรนี่ แล้วก็ต้องดูความประพฤติดด้วย ดูความคิดด้วย ตรงนั้นต่างหาก ถึงจะช่วยให้ว่าเกมมันสร้างสรรค์จริงไหม เพราะถ้าเราจะมองว่านักจิตวิทยาмаดูเกมพวกนี้แล้วแล้วเขาก็ลงความเห็น ว่า อันนี้เป็นความคิดสร้างสรรค์ มันก็คือว่ามีพื้นฐานมาจากความคิดของเขาคนเดียว

ต่างหาก ซึ่งจะบอกว่าสร้างสรรค์ใหม่ อย่าง FIFA นี่นะคะ ก็ไม่คิดว่าได้อะไรนะ ไม่คิดว่าได้อะไร พอจบเกม เลิกแล้ว เหนื่อยแล้ว สนุกแล้ว ก็ไม่ได้เอามาใช้ คิดว่าพวกนักวิชาการเขาทำแล้วเขาไม่ได้ติดตามผลว่าเด็ก ได้เอาไปใช้ใหม่ คิดอะไอย่างนี้ใหม่ เหมือนกับแค่คุยกับเด็กอย่างจิตแพทย์อย่างนี้ แค่คุยกับเด็กนี่นะเพื่อที่จะ ค้นคว้าในเรื่องนี้ก็ได้มันต้องไปติดตามผล มันต้องไปคุยกับพ่อแม่ มันต้องไปคุยกับครูที่โรงเรียน ต้องคุยกับ เพื่อนด้วยดูว่าพฤติกรรมเป็นยังไงอะไอย่างนี้ ในแง่ที่เกี่ยวกับ Management ตรงนี้ อย่างนี้นะ มันก็ไม่เคย มีใครทำ ยังไม่เคยเห็นว่ามีใครทำเลย ใช่ไหมคะเท่าที่ทราบ เราไม่รู้ว่ามันบวกจริงหรือเปล่านั้นบวก บวก ตรงไหน เพราะนี่คะตรงนี้แม่ก็คือบุคคลแรกที่ถูกระทบ นี่ก็คือสิ่งแรกที่ถูกระทบ ไม่เห็นมีใครมาถาม (หัวเราะ)

คือที่นี้เมื่อก่อนให้เล่นแบบจำกัดเกม จะขอดูว่าเป็นเกมอะไร อย่างสมัยที่เขาเล่น Warcraft อะไร อย่างนี้ ก็ยังเห็นว่ามันไม่รุนแรงมากมายแล้วก็จำกัดเวลา ยกเว้นไว้แต่แอบเล่น คือที่นี้มีข้อแม้ว่ามีเวลาต้องทำ การบ้านเสร็จ หน้าที่ในบ้านต้องเสร็จ ถ้าจะเล่นเมื่อก่อนเป็นอย่างนั้น พักหลังกลายเป็นพันธุ่ออกไปซะเยอะ แอบเล่น บ้างอะไรบ้าง ก็เลยตัดปัญหา ตอนนี้อยู่ในห้องคอมพิวเตอร์เลยไม่มี สายโทรศัพท์ก็เก็บหมดเกมเพราะว่ารอจนกว่า Performance ที่โรงเรียนดี ไม่ให้เล่น แล้วก็ก้าวร้าว จริง ๆ แล้วก็อาจไม่ใช่จากเกมอาจเป็นเพราะว่าเพื่อนด้วย อะไรด้วย แล้วก็ด้วย คือ ต่อต้านแม่ มองว่าแม่หัวโบราณที่ไม่ให้เล่น เราก็ไม่ว่ากัน แต่ว่าถ้าไม่ดูหนังสือก็เล่นเกมไม่ได้ ผลการเรียนไม่ดีก็ไม่มีการเล่นเกมที่บ้านอื่นเขาคงไม่ทำอย่างนี้ ครูที่โรงเรียนยังบอกว่าคุณแม่เข้มงวดเกินไป (หัวเราะ) บางทีแม่ก็ใกล้ชิดไปจนน่าเบื่อหน่ายเหมือนกัน (หัวเราะ) นี่คุณแม่ก็อายุมากแล้วนะคะ ห้าสิบกว่าแต่ก็ต้องพยายามดูว่าชาวบ้านเขาไปถึงไหน อะไรรักกันยังไงแล้ว หลายเรื่องก็รับไม่ได้เหมือนกัน แต่ว่า การที่ลูกเล่นเกมคอมพิวเตอร์ไม่ได้ทำให้ชีวิตครอบครัวดูดีเลยในสายตาของคนอื่นไม่คิดว่าใช่เลย

การเล่นเกมคอมพิวเตอร์มันทำให้คนที่เล่นกลายเป็นพวกแอนตี้สังคมไปไง เหมือนสมัยวอร์คแมน ออกมาใหม่ ๆ เห็นใหม่ คนนั้นก็เอาใส่หู คนนั้นก็เอาใส่หู รูปแล้วก็เดินฟังไม่ได้ดูเลยขโมยใจมันเดินตามหลัง จะตีชิงวิ่งราวก็ไม่ได้ดูมัวแต่ยกยก ๆ ฟังเพลงจากวอร์คแมนอยู่คนเดียว ขาดทักษะไปอีกตั้งเท่าไรเห็นรีบล่า อย่างทางภาครัฐนี่ก็ไม่อยากพูดถึงเลยนะ มาตรการต่าง ๆ การจัดเรตติ้งอะไอย่างนี้ มันควรจะตามมาตั้งแต่มี เกมคอมพิวเตอร์แล้ว ไม่ใช่จะทำได้สักทีใหม่ มีแต่นักวิชาการมาพูดว่า เกมมันดี เกมนี้ไม่ดี แต่ว่าไม่เคยคิดว่า จะร่วมมือกันทำอะไอย่างนี้เลย เหมือนเราห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอะไอย่างนี้ แต่พูดถึงว่านี่ก็เป็นเรื่องลำบาก เพราะอะไอย่างนี้ใหม่คะแม่แต่กระทั่งหนังสือซึ่งมันเป็น Parental Guided นี่ก็ห้ามเด็กต่ำกว่า 18 ดูอย่างนี้ก็ยังเห็น คนขายตัวก็ยังปล่อยให้เข้ากันอยู่อย่างนี้ หรือละครฝรั่งทางเคเบิลทีวีอย่างนี้ไม่เห็นใครเป็นคนไปควบคุม จริง ๆ จัง ๆ กระทรวงวัฒนธรรมก็ไม่รู้ไปอยู่ตรงไหน บอกว่ามันเป็น Parental Guided แต่ละครดินเอามาขาย ตอนกลางวันที่พ่อแม่ออกไปหาเงินงก ๆ ลูกอยู่กับใคร คนใช้ แล้วอย่างนี้ใครจะมาเป็นคนไกด์ น่าจะย้ายไป ฉายกลางคืนก็ไม่ทำ มันไม่มีมาตรการที่จริงจังนะคะ รัฐบาลไม่มีมาตรการที่จริงจัง กระทรวงศึกษาเองก็ทำอะไร ไม่ได้ กระทรวงวัฒนธรรมก็มัวแต่ไปให้ความสำคัญกับเรื่องอื่นแทนที่จะให้ความสำคัญกับเรื่องเด็ก แทนที่จะไป นั่งวิพากษ์วิจารณ์ เนื้อเพลงอย่างนั้นอย่างนี้ ซึ่งมันเป็นเรื่องไร้สาระบอกตรง ๆ

ปวดตา ปวดหัวมากกว่า ออนไลน์จะเล่นนานเป็นพิเศษ ทิวก็ไปซื้อขนมมากิน ชื่อน้ำมากินแล้วเล่นต่อ เลยห่วง สายตา อย่างออนไลน์เห็นเค้าเล่นแล้วมีอะไร มีชื่อขायมีค่านวน มีอะไรพวกนี้การค่านวนก็น่าจะดีขึ้น ห็นเวลา เล่นต้องใช้เครื่องคิดเลขอะไรด้วย มันก็อาจจะมีการเล่นเกมนี้มันก็อาจจะมึนบึ้ง มันเป็นเรื่องปกติ ถ้ารู้จักแยกแยะก็ไม่แน่ว่าจะมีปัญหาเห็นไปซื้อตำรามาด้วยเล่นแกะตามตำรากันวุ่นวาย

ผู้วิจัย: เห็นน้องเล่นเกมที่สาธิตบ่อยไหมคะ

ก็มี ก็เห็นประจำ ถ้าไม่ใช่เล่นออนไลน์ก็จะเห็นพวกกีฬาอย่างนี้ บอลบ้าง บาสบ้าง ถ้าจะให้มองเกม เหยอ ก็มองว่ามันก็เหมือนกันหมดแหละ คือ เค้าเป็นยังไงก็เป็นอย่างนั้นไง เหมือนเดิมหมดทุกอย่าง เรายังไม่รู้ว่าจะว่ายังไง เพราะทุกอย่างที่เป็นตัวเค้ายังปกติ ไม่ได้ดีขึ้นหรือแย่ลง อันนี้มันเป็นนิสัยเฉพาะด้วย คือไม่ว่าเค้า จะเล่นเกมหรือจะทำอะไรก็ไม่มีไวยวาย หรือ ฉุนเฉียว อย่างบางที่เราดูเค้า ปั่น เค้าไม่พอใจ ก็จะเดินหนีไป ปลีกตัวขึ้นชั้น 3 ไปซะ หนึ่ง เป็นเด็กที่หนึ่ง เราก็เลยจะไม่รู้ไม่เห็นที่เค้าคิดอะไรหรือมีอาการยังไง อยากเล่นเกม ไหนก็แล้วแต่ใจหนะคะ เพราะโตแล้วน่าจะรู้ว่าเล่นอะไรที่เป็นประโยชน์สำหรับตัวเอง อันไหนไม่เป็นประโยชน์ อันไหนพอเล่นได้ เล่นแล้วก็อย่างมง่ายแบบ ลูกไม่ขึ้นอะไรอย่างนี้ เพราะว่าเด็กสมัยนี้จะไปห้ามเขาเลยก็ไม่ได้ ก็ไปตามน้ำ แล้วถ้ามากไปหรืออะไรเราค่อย ๆ เตือนหนะคะ

ผู้วิจัย: การเรียนก็ปกติดีใช่ไหมคะ

(หัวเราะ) โอย เรียนไม่เก่งเลยคะ แต่เราเข้าใจว่าเป็นธรรมชาติของเขามากกว่า แต่ก็ทำให้เขา แยกแยะว่าเรียน เล่น อะไรนี้ให้เป็นเวลา ก็แยกให้ออก การเรียนก็อย่าให้ตกไปกว่านี้(กระซิบ) การเรียนตกจนรับ ไม่ได้ก็จะดอะไรแบบนี้คะ เราก็จะมีกฎเกณฑ์ไว้เหมือนกัน ไม่ให้กลับบ้านดึกอะไรอย่างนี้ เล่นเกมที่บ้านเล่นได้ แต่อย่ากลับบ้านดึก

ผู้ปกครองลำดับที่ 2

23 มีนาคม 2547

ผู้วิจัย: มีความเห็นยังไงเกี่ยวกับการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของน้องคะ

การเล่นเกมกับเด็กยุคนี้จริง ๆ มันเป็นเรื่องของคู่กันนะ อย่างที่บ้านจะปล่อยให้ไม่ได้ทำอะไรเพราะเข้าใจ ว่าวัยมันอยากจะทำเล่น

ผู้วิจัย: คุณพ่อไปซื้อเกมกับน้องรีเปล่าคะ หรือ พอจะทราบเนื้อหาเกมที่น้องเล่นรีเปล่า

ทำครบหมดทุกอย่าง ตั้งแต่ไปซื้อเอเย เลือกเกมเอเย เล่น (เน้นเสียง) ถ้าไม่ว่างพาไป แม่เค้าก็จะ พาไป บ้านผมมันไกลไปคุณจะเชิงเทรา คุณเข้ามาที่คุณก็เห็น จะออกไปที่ต้องรอสองแถว ไปต่อรถทัวร์ ลงรถทัวร์ ไปต่อรถเมล์อีก ให้ไปเองมันก็ลำบาก ลำพัง 5 วัน ก็ไปโรงเรียนเองอยู่แล้วเพราะพ่อแม่ไม่ว่าง เสาร์อาทิตย์ถ้าพา

ไปได้ก็จะพาไป แต่มันจะซื้อเกมแถวโรงเรียนบ่อย ไปเขี้ยว เขี้ยว เลือกกับเพื่อนมันจะโก่งกว่า ก็จะทำเป็นถามมัน เฮ้ย วันนี้เอ็งได้อะไรมา เอามาแบ่งพ่อเล่นหน่อยสิ

ผู้วิจัย: อันนี้...เป็นวิธีการส่วนตัว เพื่อกองเนื้อหารีเปล่าคะ

ไม่ใช่หรือทำไมไม่ใช่ เนื้อเรื่องนี้ไม่เป็นห่วง แต่จะปราม ๗ มันไว้ใจ เอ็งจะแอบทำอะไร ดูอะไร ซ้ำรู้หมดนะ (หัวเราะ)

ผู้วิจัย: มีเงื่อนไขในการเล่นให้น้องบ้างรีเปล่าคะ

ไม่ ไม่ มันเรียนไม่เสียก็ไม่อยากไปว่า มันเล่นเพราะมันอยากสนุก

ผู้วิจัย: คิดว่าเนื้อหาเกมตอนนี้เป็นยังไงบ้างคะ

มันก็มีเต็มไปหมดนะ ทั้งดีและไม่ดีคละเคล้ากัน ถ้าไม่ดู ไม่เล่นให้ดี มันก็เหมือนกับตาดีได้ ตาร้ายเสีย

ผู้วิจัย: ยังไงเหวอคะ

ไอ้ที่แบบให้ความรู้มันก็มี แต่ที่ไม่ได้เรื่องก็ไม่ได้เรื่องก็เยอะ...(ลากเสียง) แล้วคนขายนะ ยิ่งถ้าเป็นเด็กรุ่น ๆ หน่อย จะมาถามเด็กเลย ไปหลังร้านไหม มันเอาเกมไปใส่กล่องแล้วคลุมผ้าไว้ เจอแบบนี้ก็มีลุยกัน หน่อยละ ลุยเลย เฮ้ย เอ็งจะเอาอะไรมาให้ลูกดูเล่นวะ มันก็เฉย ไอ้ห่ามันก็ไม่ดูแล เคยตามยามมาดูตามหัวหน้าห่ามันมาดู มันก็ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ดี้อ ๆ อย่างนั้น ถ้างานหนูมีคนใหญ่คนโตได้อ่านบ้าง บอกเค้าด้วยนะจัดระเบียบเกมแบบนี้มันลึกที่

ผู้วิจัย: แล้วคุณพ่อทำยังไงคะ

ก็บอกมัน เออ คราวหน้าถ้ายังขายหลอกเด็กอยู่จะตามตำรวจมาจับ (หัวเราะ) ที่เค้าว่ากัน ก้าวร้าว ๆ นี้จะไม่เคยกลัวเลยนะ ไร้ ไร้ ไร้...เราเลี้ยงมันมาตั้งแต่หัวเท่ากำปั้น มันก็พอจะรู้อยู่ว่ามันเป็นไง แต่ไอ้เกมไปนี้จะอายุเท่าไร เดียวนี้เด็กประถมมันก็ขมขื่นเพื่อนกันแล้วน่ากลัว ๆ เจอแบบนี้แทบจะตลอดไม่ใช่แค่ร้านสองร้านนะ 90 เปอร์เซนต์ นะ 90 เปอร์เซนต์ น่ากลัวที่สุด พวกหนังแผ่นก็น่ากลัว

ผู้วิจัย: รู้สึกยังไงคะกับเกมที่สาดิต

ก็เหมือนกับเกมกีฬาทั่วไปเล่น ฟัน ๆ ไม่ค่อยได้ประโยชน์ ข้อดีคือมันเล่นได้ไม่นาน เล่นแป๊บ ๆ สักเกมสองเกมก็เบื่อ แต่ถ้าไม่ดีก็ไอ้ตอนที่มันเล่น มันคิดแต่จะเอาชนะเกมให้ได้ แล้วมันไม่ได้ช่วยพัฒนาความคิดหรืออะไร ๆ เลย กติกาอะไรต่าง ๆ ของมันรู้ ๆ กันอยู่แล้ว

ผู้วิจัย: แล้วเท่าที่สังเกต คุณพ่อคิดว่าการเล่นที่น้องเค้าเล่นเกมฟุตบอลอย่าง FIFA มันจะผลต่ออารมณ์หรือลักษณะนิสัยของน้องบ้างไหมคะ

เท่าที่ดู เวลาเล่นเกมพวกฟุตบอลเนี่ยนะ (หยุดคิด) ถ้าแข่งกับเครื่องเค้าจะตั้งใจมาก จะลุ้นกันตัวโก่ง จะเครียด คิดแต่จะยิงประตูอย่างเดียว พ่อจะไปแม่จะมามันไม่สนใจหรอก จะเล่นเกมของมันอยู่เท่าเดียว บางทีเราชนของขึ้นบ้านมาหนัก ๆ เรียกแล้วไม่ได้ยินก็มี ก็ต้องปล่อยมัน มันกลัวแพ้ใช้ตัวโปแกรม กลัวว่าเหลือบมามองพ่อแม่หน่อยนึง เดี่ยวก็จะโดนยิงนำไปเลยไม่หัน จริง ๆ มันกดหยุดไว้ก่อนก็ได้ใช้ใหม่

ผู้วิจัย: แล้วอย่างนี้เกมนี้จะมีผลเสียต่ออย่างไรคะ

ถ้าถามว่าเนื้อหาของเกมเป็นอันตรายหรือเปล่า ไม่ค่อยเป็นนะ เพราะยังงี้ก็พ้ามันก็คือกีฬาแหละ แต่ที่ห่วงคือสุขภาพมากกว่า เล่นที่นิ่งมันจะจ้องจอตาไม่กระพริบเลย น่าจะเป็นเรื่องตามากกว่า (ผู้วิจัย - - ถ้าไม่นับเกมนี้ เค้าเล่นเกมหนักจนทำให้มีปัญหาไหมคะ เห็นคุณหนูเค้ามีปัญหาเรื่องนี้มาก) อ้อ...ใช่เจ้านั้นแหละอะ มันก็เล่นมากเกินไปจริง ๆ (หัวเราะ) แต่ยังงั้นในสายตาคุณมันเป็นเด็กใช้ได้นะ ฉลาด หล่อ (หัวเราะ) แต่มันไม่ค่อยดีหรอก เตือนอะไรก็เชื่อ ไม่ได้ดีอย่างลูกพี่มัน นี่ก็ยังคงกลัวแม่เค้าจะโทรมาว่าเลย เพราะมันชวนกันเล่น แต่กีฬาเนี่ย เล่นกับคนก็ดีกว่าเครื่องนะ ก็จะได้มีน้ำใจนักกีฬา แพ้ชนะก็ยอม ๆ กันไป อย่างแข่งกับลุง เค้าก็จะไม่เต็มที่เท่าไร ออมมือไว้ให้ สงสารพ่อ

ผู้วิจัย: คิดว่าเกมนี้มีประโยชน์ผลต่อสติปัญญา ความคิดของน้องยังงั้นบ้างคะ

ไม่ค่อยมีนะ ประโยชน์ไม่ชัด มันแค่อาศัยความเคยชินว่าจะส่ง จะยิงยังงั้น ไม่ค่อยได้คิดหรอก มันแบบปั๊บปั๊บ ๆ หนูบ่น กด ๆ ยิงไป มันไม่ดีแต่ก็ไม่เสียหรอกเกมอย่างนี้ ก็มีบ้างนะ อย่างตั้งใจที่ มันก็จะเฮขึ้นมา บางทีมันก็ เฮ เฮ วิ่งไปรอบบ้านหรือเวลาแพ้หรือโดนยิงประตู ก็มีบ้าง โวยวาย ก็มีบ้าง แต่แข่งกับมันมันอ่อยให้ แล้วมันแพ้ม มันก็ยอมนะ ก็เลยคงไม่ถึงขั้นที่มันจะก้าวร้าวหรืออยากจะชนไปทั้งหมดหรอก ก็แล้วแต่วัน แล้วแต่อารมณ์มันด้วย อย่างวันที่มันกำลังคึกอยู่ พอมารู้เพลงกระฮิม เสียงเชียร์กันเฮ ๆ บวกเสียงพากย์เข้าไปอีก อื้อหือ มันก็จะคึก จะคึกเป็นธรรมชาติ สักพักมันก็จะออกไปเตะบอลท้ายซอยหลังบ้านละเตะตุ้ม ๆ

ผู้ปกครองลำดับที่ 9

10 เมษายน 2547

ผู้วิจัย: มีความคิดเห็นยังงั้นกับการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของน้องคะ

ไม่ชอบเลย เกลียดมาก ๆ ใ้เกมบ้า ๆ บอ ๆ นี้ เล่นกันเข้าไปเสียเงินเสียทอง ไม่รู้มันจะเล่นไปหาอะไร ถ้าเล่นแล้วได้เงิน นี่จะไม่ว่าเลยนะ เล่นเกมเสียเงินค่าเกมยังไม่พอ ยังเสียเงินค่าซอมเครื่อง ค่าหนังสือให้มันอีก บางเล่มเล่มละสามสี่ร้อย ถึงมันจะเจียดเงินค่าขนม ค่าข้าวมันไปซื้อก็เหอะ แต่เงินมันมาจากไหน

ก็มาจากแม่มันใช้ใหม่ แม่มันยื่นทำงานงก ๆ ขายของทั้งวัน พอลูกค้าซาปั๊บ เผลอเป็นแวบไปเล่นร้าน แทนที่จะช่วยเก็บกวาดล้างจานล้างจานหรือนั่งเฝ้าหน้าร้านมั่ง นี่ไม่มี เดียวก็เล่น เดียวก็เล่น

ผู้วิจัย: คุณแม่ตั้งกฎอะไรกับน้องใหม่คะ ว่าให้เล่นได้แค่ไหน

ไม่มีหรอก เวลาจะพักก็ยังไม่มีการเล่น ก็ด่ามันอยู่ทุกวันว่ามึงจะไปทำอะไร มันก็ทำหูทวนลมซะงั้น บอกมัน เอะ ส่งให้เรียนอินเตอร์ค่าเทอม เทอมละแสนนี่ เหนื่อยแทบขาดใจนะ ไม่ได้เสกเงินมาสบาย ๆ อยากให้ลูกเรียนโรงเรียนดี ๆ พูดภาษาอังกฤษ แทนที่มันจะตัดดวงให้เต็มที มันกลับไม่สนใจ เพื่อนมันแต่ละคนเห็นใหม่ ลูกคนรวยทั้งนั้น วัน ๆ ไม่ต้องทำอะไรหรอก มีมือถือตั้งแต่ 14-15 มันจะไปลำบากอะไร ว่าง ๆ ก็เอาแต่ชวนกันเล่นเกม นี่เล่นที่บ้านยังไม่พอนะ ช่ววว่างช่ววอะไร ที่โรงเรียนเค้าปล่อย คนแถวนี้ก็จะมาฟ้องตลอดว่าเห็นมันที่ร้านเกม

ผู้วิจัย: นอกจากจะเรื่องเล่นเกมไม่เป็นเวลาแล้ว ห่วงเรื่องผลกระทบที่จะเกิดกับความคิด อารมณ์ หรือพฤติกรรมน้องหรือเปล่าคะ

อ้อ... ไม่สนใจเลย มันจะเล่นอะไร ไม่เคยดู ไม่อยากจะสนใจ แค่มันไม่ช่วยงานก็เขียนกับมัน พอแล้ว ไม่อยากจะสนใจ จะให้มันรู้เลยว่าเล่นเกมไม่ว่าจะเกมอะไร คอมพิวเตอร์ เกมกดหรือเกมอะไร ๆ แม่มันก็ไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่ยุ่ง ไม่สนใจ อยากทำอะไรทำ แล้วถ้าเรียนไม่ดีขึ้นมา มึงโดนนะ

ผู้วิจัย: ไม่ทราบว่าคุณแม่มีความคิดเห็นอย่างไรกับเกมที่สาธิตบ้างคะ

ไม่มีความเห็นกับเรื่องแบบนี้ จะเป็นก็พียงงั้นก็ไมสน อ่านหนังสือเรียนหนังสือที่ดีที่สุด หน้าทีของเด็กคือไปโรงเรียน เรียนหนังสือ ว่างก็ต้องทบทวนตำรับตำราไป อ่านหนังสือเรียนให้มาก แล้วก็ต้องเอาเวลาช่วยแบ่งเบาภาระพ่อแม่ ไม่ใช่เล่นเกม

มันไม่ใช่เรื่องว่ามันจะเล่นอะไรหรอก เนื้อหามันจะพิเศษแค่ไหน แต่ถ้ามันไม่ได้ทำให้เรียนดีขึ้นก็ไมรู้ว่าทำไมต้องเล่น หนูมีเหตุผลให้ชั้นรีเปลาหละว่าทำไมถึงต้องให้เล่น ถ้ามีวิชาเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่มีคะแนนแล้วไปใช้สอบ ใช้เข้ามหาวิทยาลัยได้ก็จะให้เล่น พ่อแม่จะได้ไม่ต้องลำบาก ทุกวันนี้เรียนก็แพงอยู่แล้ว ถ้าเอ็นทีไม่ติดอีก ต้องส่งไปเรียนมหาวิทยาลัยเอกชนอีก นี่ก็ไม่เอาแล้วนะ เอ็นทีไม่ติดจะให้เรียนรามพอแล้ว

ผู้วิจัย: แล้วเกมก็พาคูณแม่มองว่ามีผลอะไรต่ออารมณ์น้องใหม่คะ

เลวสุดก็อย่างที่บอก เสียการเรียน เสียเงิน แต่ยั้งดินะที่มันไม่เอาไปพนันกับเพื่อน มันก็เล่นของมันไปเรื่อย ๆ สนุกของมันไปวัน ๆ ถ้าโตแล้วจะทำอะไรโง่ ๆ เพราะเกมอีก ชั้นก็ช่วยอะไรมันไม่ได้

ผู้ปกครองลำดับที่ 8

14 เมษายน 2547

ผู้วิจัย: อยากทราบความเห็นของคุณพ่อเกี่ยวกับการเล่นเกมของน้องหนะคะ

หลากหลายนะครับ ก็เหมือนของทุกอย่างที่มีทั้งดีและไม่ดี ผมว่าผลเสียที่ผมกลัวมันไม่ใช่ในเรื่องของตัวเกม แต่อยู่ที่กรรมวิธีการเล่น ถ้าเล่นให้มันพอดี ๆ มันก็ทำให้เด็กมีพัฒนาการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ได้พัฒนาสมองจากการเล่น เป็นการใช้เวลาว่างที่ดีอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเล่นมากเกินไปทุกอย่างก็จะตีกลับหมด ปัญหาทุกอย่างจะตามมา มันต้องมีทางสายกลาง คือ รู้จักความพอดีว่าควรจะเล่นเท่าไร? ตอนไหนเล่นเยอะ ตอนไหนควรเล่นให้น้อยลง เกมเดี๋ยวนี้เด็กจะติดออนไลน์ซะเยอะนะฮะ ออนไลน์จะน่ากลัวกว่า

ผู้วิจัย: มีการตั้งเงื่อนไขเกี่ยวกับการเล่นเกมของน้องยังงัยคะ

ส่วนใหญ่เกมที่เล่น คำก็เล่นเกี่ยวกับด้านกีฬาอยู่แล้ว การเรียนก็ไม่เสียหาย ผมก็เลยไม่ว่าอะไร เพียงแต่จะดูแลเรื่องการเล่นให้พอดี ไม่ให้เล่นติดเกินไป เดี่ยวจะตื่นสายแต่เสาร์อาทิตย์ก็จะตามใจ อยากเล่นยังงัยก็ได้ เล่นนานได้ผมไม่ว่า ให้คำเป็นผู้ตัดสินใจ ที่ห่วงตอนนี้ ห่วงเกมลามกอนาจารมากกว่า มันมีเต็มไปหมดไม่รู้ตำรวจไปทำอะไรอยู่

ผู้วิจัย: ส่วนใหญ่น้องไปซื้อเกมกับคุณพ่อหรือเปล่านั้นคะ

คิดว่าไปกับผมนะ ถ้าผมว่างเสาร์อาทิตย์ก็จะเอาเกมมาทางเล่นกัน

ผู้วิจัย: สมมติว่าเค้าซื้อเกมมาสักเกมหนึ่ง ชื่อเองหนะคะ ต้องบอกที่บ้านหรือเปล่านั้นคะ

อย่างที่บ้านก็มีพี่เค้าด้วย เกมก็จะได้มาทั้งสองทาง ทั้งพี่ ทั้งตัวเค้า เมื่อก่อนก็เคยคิดว่าเค้าควรจะบอกนะ แต่พอมันมีเข้ามาเรื่อย ๆ ชื่อมาเรื่อย ๆ เดี่ยวนี้ก็ได้บังคับว่าต้องบอกอะไรกับใคร คิดว่าถ้าไม่ดี ไม่ผมหรือพี่เค้าต้องได้เห็น ถ้าจะต้องมานั่งเช็คกันมันออกจะเกินไปหน่อย ที่บ้านจะกันเครื่องสำหรับให้พี่น้องเค้าใช้งานกับเล่นเกมไว้เครื่องหนึ่ง พี่เค้าก็ต้องเห็น

ผู้วิจัย : เวลานั้นซื้อเกมคอมพิวเตอร์ไม่ทราบว่าส่วนใหญ่ คุณพ่อคุณแม่เป็นคนออกค่าใช้จ่ายให้หรือเปล่านั้นคะ

ฮะ แหม แผ่นละไม่กี่สตางค์ (หัวเราะ)

ผู้วิจัย: มีความคิดเห็นอย่างไรกับเกมที่สาดิตคะ

ใจผม ผมชอบเกมกีฬาเนะ คำก็ชอบ เพราะเกมกีฬาเป็นอะไรที่ผมแข่งกันกับลูกได้ มันไม่ยุ่งยากแค่จำปุ่มให้ได้ว่า วิ่งขึ้น วิ่งลง ปุ่มไหนเตะ ปุ่มไหนตัดขา เกมอื่น ๆ มันก็จะยากเกินไป ใช้เวลานานไป ถ้าจะเอามาเล่นกันในครอบครัว แล้วเกมสมัยนี้นอกจากเกมกีฬาทำให้สู้กัน ต่อตัวแล้ว ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเกมที่เอาไว้เล่นคนเดียวเท่านั้น เอามาเล่นด้วยกันเป็นกลุ่มไม่ได้

ผู้วิจัย: ในทัศนะของคุณพ่อเกมกีฬาที่มีประโยชน์หรือโทษกับน้องมากกว่ากันคะ

ผมว่ามีประโยชน์นะถึงมันจะไม่มากมาย เพราะเค้าเป็นนักกีฬาอยู่แล้ว เรื่องเทคนิค กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ก็คงจะไม่ได้ แต่ถ้าคนที่ไม่รู้มาก่อนก็คงจะได้ในส่วนนี้ แล้วผมว่ามันก็น่าจะกระตุ้นให้เด็กที่เล่นเค้าชอบกีฬาฟุตบอลออกไปเล่นกีฬาในลักษณะต่าง ๆ ตัวผม ผมสนับสนุนการเล่นเกมกีฬาเนะ มันค่อนข้างจะปลอดภัย แต่เกมลามกจะรับไม่ได้เลย ไม่เอาเลย เพื่อนผมที่ทำงานเคยยึดของลูกมาได้ ขนาดวัยผม ผมเห็นภาพอย่างนั้นยังว่ามันต่ำทรมานเลย มันอุจาด

ผู้วิจัย: รบกวนสอบถามหน่อยนะคะ เท่าที่หนูสัมภาษณ์ผู้ปกครองมา แต่ละท่านจะพูดถึงเรื่องนี้เป็นพิเศษ ไม่ทราบว่าคุณตอนนี้เกมพวกนี้ระบาดมากเลยหรือคะ

สังคมที่อื่นผมก็ไม่ทราบนะ แต่ว่าที่โรงเรียนเป็นนานาชาติใช่ไหมครับ เด็กก็เลยอาจจะสมัยใหม่เปิดเผย กล้าพูดกล้าคุยเรื่องพวกนี้มากกว่าเด็กทั่วไป ผมวิเคราะห์เอาเองว่ามันเป็นอย่างนั้นนะ จริง ๆ ไม่ทราบว่า จะถูกหรือเปล่า แล้วบางวิชาก็ต้องมีการบูรณาการเรียนรวมกันเพราะนักเรียนมันมีน้อย เค้าก็เลยรู้จักกันหมด พอเล่นเกมอะไรก็ถึงกันหมด

ผู้วิจัย: ในทัศนะคุณพ่อเกมกีฬาที่มีประโยชน์หรือโทษเกี่ยวกับสติปัญญา ความคิด ของน้องอย่างไรบ้างคะ

ผมว่ามันจะช่วยเรื่องการตัดสินใจนะ ต้องไว คิดแล้วทำ คิดแล้วทำ มาจะอะละลังเล จะเล่นไม่ได้ตามือมันต้องสัมพันธ์กัน คิดแล้วจะกดปุ่มไหน ไปกดคิดปุ่ม กดพลาด ก็แพ้ แล้วก็ต้องประมวลออกมาให้ได้ว่าส่งหรือย่อนบอลไปให้กับตัวไหน ต้องคิดไว้ก่อนแล้วก็รีบตัดสินใจ เกมกีฬา มันต้อง Active ในการเล่นตลอด ต้องตื่นตัวตลอดการแข่งขัน แล้วถ้าไม่ใช่โรงเรียนที่เป็น International อย่างนี้ก็น่าจะได้ในส่วนของการฟังภาษาอังกฤษ เพราะเวลาในเกมเปลี่ยนสนามแข่งที่ อย่างแข่งสเปน อังกฤษ อิตาลี สำเนียงคนพากย์มันก็จะกึ่งไปทางน้ำเสียงของคนชาตินั้น ๆ ก็จะได้ฟังสำเนียงแปลก ๆ หลายรูปแบบ

ผู้วิจัย: คิดว่าเกมกีฬาที่มีผลต่ออารมณ์ของน้องไหมคะ

ผมว่าเด็กชอบเกมกีฬาเพราะมันทำท่าย สนุกสนาน อย่างเขาเล่นเพราะเขารักกีฬา อย่างปัญหาการพนันที่เค้าว่ากันลูกผมก็ไม่มี เขาเล่นเพราะสนใจทางด้านนี้จริง ๆ เป็นความชอบ เฉพาะตัวบุคคลของเด็ก

ผู้วิจัย: เกมกีฬาจะทำให้เด็กคิดแต่จะเอาชนะอย่างเดียวนะหรือเปล่านั้นคะ

(หัวเราะ) เหรอ คุณไปตั้งแง่กับเกมมากเกินไปรีเปล่า ทุกอย่างในชีวิตมันก็มีกฎ กติกา มีการแข่งขันอย่างตอนเค้าไปสอบแข่งขันภาษาอังกฤษ อันนั้นมันก็แข่งขันนะ เด็กที่ไปสอบทุกคนไปเพื่อการแข่งขัน ใครดีกว่าเก่งกว่าก็ได้รางวัลไป ถ้ามันจะน่าเกลียดคือคุณโกง คุณใช้เส้นพ่อแม่เพื่อเอาชนะ ไม่เล่นตามกฎ ไม่ Play by the Rule ทุกจังหวะของชีวิตมันก็มีการแข่งกันหมด แล้วทุกคนก็อยากได้เหรียญ อยากชนะกันหมด คุณเห็นด้วยไหมครับ ในการทำงานคุณก็อยากเป็น The Best เรียนคุณก็อยากได้เกรดดี ๆ สอบได้ที่หนึ่ง

เนื้อหาของ FIFA มัน มันไม่มีอะไรนะ มันอยู่ที่คนเล่น มันก็เหมือนกับการลงไปเล่นสนามจริง ๆ คือ มีแพ้ มีชนะ อันนี้ของตาย แต่จะมีภัยรีเปล่าอันนี้มันต้องแยกให้ชัด มันก็แล้วแต่คน คนนั้น ถ้าผู้ใหญ่พาเด็ก

ไปเล่นกีฬาแล้วแพ้ เด็กผิดหวัง เสียใจ คุณจะไปให้เด็กเลิกเล่นเลยหรอ มันไม่ใช่ ปัญหาใหญ่คือทัศนคติของคน ที่มองอะไรมีแต่สุดโต่งไปหมด พอมีข้อเสียอะไรขึ้นมา ก็ห้ามละ อย่างออนไลน์เกมดี ๆ ก็มีหลายเรื่อง ลูกสาวผมก็ เล่น Fairly อะไรสักอย่างนั่นแหละ มันก็เด็ก ๆ เป็นนางฟ้ามาซื้อของขายของกัน สำหรับเกม FIFA นี่ผมว่ามัน จูงใจให้เด็กออกไปเล่นกีฬานะ ถ้าคนที่เค้าไม่เล่นกีฬาเค้าก็อยากจะทำอะไรบางอย่าง เหมือนพวกหนังเกาหลี ญี่ปุ่น ที่มันทำให้เด็กไทยออกไปเรียนคาราเต้กันหมด มันน่าจะสร้างแรงจูงใจให้เด็กมันชอบหรือออกไปเตะฟุตบอลได้ เหมือนกันนะ

ผู้วิจัย: โดยรวมแล้วเกมกีฬาที่มีประโยชน์มากกว่าโทษรีเปล่าคะ

ครับ ผมว่ามันมีประโยชน์อยู่ถึงจะไม่มากไม่มาย แต่ก็ไม่มีอะไรถึงกับเสียหาย โทษ ถ้าจะเกิดคง ต้องเกิดเพราะตัวผู้เล่น ไม่ใช่เกิดเพราะตัวเกมหรือเนื้อหา เหมือนอาชีพหมอ อย่างนี้ เค้าเรียนมาเพื่อให้รักษา ผู้ป่วย แต่ถ้ามันจะเอาไปใช้ฆ่าคน กลบหลักฐานแบบนี้ ถ้าจะหยิบมาเป็นประเด็น ประเทศไทยก็ต้องเรียนหมอ กันพอดี มันต้องวัดที่ระดับ หรือ สัดส่วนของคนที่ยังไม่เปลี่ยนไปดียวว่า 1 ใน 10 หรือ 1 ใน 100 แต่อย่าง พ่อแม่ที่เค้าได้รับผลโดยตรงผมก็จะเข้าใจนะ ถ้าลูกเล่นเกมแล้วไม่สนใจเค้าอย่างนี้ หรือ ดื้อแพ่งอย่างนี้ยังไง หัวอกคนเป็นพ่อเป็นแม่ลูกก็สำคัญที่สุด แต่ผมว่าถ้าจะแก้ปัญหาให้ได้พ่อแม่ต้องดูให้รอบ ๆ ด้าน ถ้าจะโทษว่าเป็นเพราะเกมแล้วจบมันคงไม่ช่วยอะไร ไม่ใช่ทางออก

ผู้ปกครองลำดับที่ 6

14 เมษายน 2547

**ผู้ปกครองเป็นชาวญี่ปุ่นทำให้มีอุปสรรคในการสื่อสาร นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังต้องเดินสัมภาษณ์ ตามไปในขณะที่ผู้ปกครองตีกอล์ฟ **

ผู้วิจัย: คิดยังไงกับการเล่นเกมของน้องคะ

ไม่ยอมให้เล่น ไม่สนับสนุน

ผู้วิจัย: ตั้งกฎของการเล่นไว้ให้น้องยังไงคะ

ไม่มี แต่ไม่ยอมให้เล่น

ผู้วิจัย: ที่ไม่ยอมให้เล่นเพราะเนื้อเกมรีเปล่าคะ หรือ เพราะว่ามันเล่นเยอะ

เพราะ...มันไม่มีประโยชน์ ทำให้ทุกอย่างมันแย่ง ชีวิต การเรียน ครอบครัว แย่งหมด ยังไงก็ไม่ยอมให้เล่น

เพื่อนชาวญี่ปุ่นของผู้วิจัยเพิ่งเดินทางมาถึง จึงได้ข้อมูลที่ละเอียดเพิ่มขึ้นดังนี้

เขาใช้เวลาในการเล่นมากไป ที่ญี่ปุ่นเด็กที่ติดเกมมาก ๆ ติดนิเทนโดะหรือฟามิคง (Family Computer) มาก ๆ มักจะเป็นโรค เด็กจะแยกออกไปอยู่คนเดียว ทำอะไรคนเดียว ไม่ไปโรงเรียน ไม่อาบน้ำ ไม่คุยกับใคร คิดแต่จะทำอย่างเดียวคือเล่นนิเทนโดะ เล่นฟามิคงอยู่แต่ในห้อง บางครั้งเด็กพวกนี้จะเก็บตัวอยู่ตามลำพังอยู่หลายปีไม่ออกมาเจอใคร หรือบางคนก็ไม่ออกมาสู่โลกภายนอกอีกเลยตลอดชีวิต เหมือนตายจากพ่อแม่ไปเลย สิ่งเดียวที่ยึดเหนี่ยวให้เด็กยังได้ติดต่อกับโลกภายนอกคืออินเทอร์เน็ต สั่งซื้อเกมทางอินเทอร์เน็ตแล้วให้มาเก็บเงินที่พ่อแม่ ครั้งละหลายหมื่นเยน เป็นที่น่าอัศจรรย์หน้าของพ่อแม่ชาวญี่ปุ่นมาก เพราะทั้งโลกมีเด็กญี่ปุ่นเป็นโรคนี้อยู่เพียงประเทศเดียว

ผู้วิจัย: (คำถามจากเพื่อนญี่ปุ่น) เพราะสังคมญี่ปุ่นมันบีบคั้นเด็กของเราเองด้วยรีเปล่าครับ

ผมว่า มันก็ส่วนหนึ่ง ทั้งระบบการศึกษาและระบบสังคม สังคมญี่ปุ่นมันบีบคั้น อยู่ที่มีสบายดีแล้วทุกอย่าง ไม่มีอะไรบีบคั้น อุตสาหกรรม ตัดสังคม ตัดเพื่อน ตัดทุกอย่าง เพื่อให้เค้าได้เติบโตที่นี่ แล้วทำไมเค้าต้องมาหาเรื่องบีบคั้นตัวเองด้วย เพราะเกมคอมพิวเตอร์มันทำให้แยกเด็กจากสังคมที่ตัวเองอยู่ออกไป เครียดปวดตา ปวดหัว ถ้านอกจากใช้คอมพิวเตอร์ทำงานต่าง ๆ ส่งครู หรือไว้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ก็อยากให้อยู่กับธรรมชาติ หรือทำกิจกรรมที่มีประโยชน์มากกว่าจะเอาเวลาไปเล่นเกม หรือ ถ้าชอบด้านนี้ก็ควรที่จะศึกษาโปรแกรมให้มันเป็นหนึ่งไปเลย แต่ก็ได้บีบคั้นถึงขนาดว่าจะเล่นไม่ได้ จะให้เล่นได้บ้างตอนที่ว่าง พ่อแม่ไม่อยู่ ถ้าพ่อแม่อยู่บ้านก็จะไม่ให้เปิด ต้องมานั่งคุยกัน อย่าเล่นเกมให้เห็น

ผู้วิจัย: ส่วนใหญ่น้องไปซื้อเกมกับใครคะ
เพื่อน

ผู้วิจัย: แล้วต้องบอกกับที่บ้านไหมคะ เวลาที่ได้เกมใหม่
ไม่ ไม่ค่อยได้เจอกัน

ผู้วิจัย: ห่วงเนื้อหาเกมที่เค้าเล่นไหมคะ
ห่วง ห่วงว่าเค้าจะเล่นเกมสงคราม แต่ก็ไม่มีเวลาพอที่จะเข้าไปรู้ว่าเค้าซื้ออะไร เอาเงินไปซื้ออะไร

ผู้วิจัย: น้องออกค่าเกมเองรีเปล่าคะ
ใช่

ผู้วิจัย: มีความคิดเห็นยังไงกับเนื้อหาเกมที่สาธิตคะ
ไม่มีความคิดเห็น จริง ๆ เด็กที่เล่นเกมแบบนี้น่าจะเอาเวลาไปทำอย่างอื่น ออกไปเผชิญหน้ากับความจริง เล่นกีฬาออกไปเล่นจริง ๆ จะได้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง อย่างเขาก็ให้เล่นคาราเต้ เพราะมันได้ฝึกสมาธิ หาหนังสือดี ๆ ให้อ่าน ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีหนังสือดีและหลากหลายเป็นอันดับต้น ๆ ของโลกนะ

อยากรู้เรื่องอะไรก็มีให้อ่าน อย่างนั้นจะสนับสนุนเต็มที่ แพงเท่าไร ราคาเท่าไรไม่ว่า นี่เขาได้เปรียบคนอื่น เพราะเขาพูดได้ อ่านได้ ทั้งสามภาษา คือ ญี่ปุ่น อังกฤษ ไทย มันน่าจะมีวิถีทางที่ดีกว่านี้ ดีกว่าการเล่นเกม

ผู้วิจัย: (คำถามจากเพื่อนชาวญี่ปุ่น) ไม่ได้มองถึงด้านทักษะการกีฬาเลยหรือครับ

ไม่ผมไม่มองอย่างนั้น อยากได้อะไร ต้องไปไขว่คว้ามาจากการปฏิบัติ คุณก็รู้ว่าประเทศเรายึดถือเรื่องการปฏิบัติ ไม่มีอะไรได้มาฟรี ๆ หากคุณไม่ได้เป็นคนทำ

ผู้วิจัย: (คำถามจากเพื่อนชาวญี่ปุ่น) ไม่คิดว่าได้ฝึกความคิดจากการเล่นเกมบ้างหรือครับ

ไม่ ครับ ไม่ ผมไม่เห็นจากตรงนี้

ผู้วิจัย: แล้วผลกระทบต่อทางด้านอารมณ์ล่ะคะ

ผมก็ขอมองว่าแย่เพราะมันไม่ได้ปฏิบัติ ไม่มีความสัมพันธ์กับมนุษย์หรือคนจริง ๆ มันเป็นแค่โปรแกรมสมมติ ที่เราจะไม่ได้เรียนรู้เรื่องการอ่านความคิดและอารมณ์ของคนจากการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ มันทำให้เด็กเก็บตัว แยกแยก โดดเดี่ยว อยู่กับโลกดวง ๆ ของตัวเอง ซึ่งในสังคมที่เต็มไปด้วยระเบียบแบบแผนอย่างญี่ปุ่นแล้ว แต่คุณทักทาย ก็ยังต้องเรียนรู้วิธีตั้งหลายรูปแบบ โลกจริง ๆ มันยิ่งใหญ่น่าหวาดหวั่น เหนงาก็คุยกับพี่สาวสิ อยากสนุก อ่านหนังสือเรียนก็สนุก อย่าไปหลอกตัวเองว่าต้องเล่นเกมเท่านั้นถึงจะสนุก

ผู้วิจัย: คุณพ่อคิดจะลองเล่นเกมกับน้องดูบ้างไหมคะ

ไม่ครับ ไม่มีเวลากับเรื่องไร้สาระ

ผู้ปกครองลำดับที่ 7

5 พฤษภาคม 2547

ผู้วิจัย: คุณแม่มีความเห็นอย่างไรต่อการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของน้องคะ

ที่เห็นติดมาก เล่นตลอดเวลาในตอนนี่รู้สึกว่าจะเป็นอะไรที่ต้องต่ออินเตอร์เน็ตนะคะ แต่เค้าก็จะไม่เล่นนานเพราะที่บ้านจะขอเอาไว้เลยยาวนานนะลูก อย่างนาน.น.น.น (ลากเสียง) คือไม่อยากให้เขาเล่นนาน กลัวเค้าติด มีเพื่อนลูกคนหนึ่งติด น้องชา หนูชา เล่นกันไม่เลิก (ผู้วิจัย - - น้อง คนที่ 1 รีเบล่าคะ) คะ นั่นก็ตัวอย่างนึงคะ อีกคนก็ลูกเพื่อนที่ทำงานติดมาก.ก.ก.ก (ลากเสียง) ไม่กินไม่นอน เล่นแต่เกม เรายก๊กลูกจะเขาอย่างเค้า เวลาปล่อยให้เด็ก ๆ มาเจอกันที่ ถึงจะเป็นโอกาสที่เราจะไปแอบฟังเค้าว่า ตอนนี่เกมสมัยนี้มันถึงไหน ๆ คุณแม่ก็พยายามดึง ๆ ให้เค้าออกมาจากเกมบ้าง เสาร์อาทิตย์ถ้าคุณพ่อเค้าออกรอบกับลูกค้าที่เค้าไปด้วยได้ก็จะหนีบเค้าไปกับคุณพ่อแทน ล้อคตัวไว้เลย (หัวเราะ)

ผู้วิจัย: เป็นห่วงเนื้อหาเกมที่เค้าเล่นใหม่คะ

อันนี้คิดว่ามีส่วนคะ ก็เลยอยากให้เขาเล่นเกมที่มันไม่ก้าวร้าว แต่...(หยุดคิด) ถ้าไม่เล่นนานไปก็ไม่ น่าจะมีปัญหาละ เล่นนานไปมันก็จะติดได้ เคยคุยกับเค้าว่า มีกิลด์เกมพวกนี้ว่ามันจะมีอิทธิพลกับหนูนะ เค้าก็ เถียงเราว่ามันก็ได้ใช้สมอง แล้วคุณพ่อเค้าก็เถียงเค้าว่าเกมที่มันให้ใช้สมองอย่างเดียวไม่ต้องฆ่าใครเค้าก็มีแล้ว ทำไมต้องไปเล่นแบบนี้

จริง ๆ ก็ไม่ได้มองว่ามันแย่ไปหมดนะ แต่งานมันก็เยอะเหลือเกิน จนเราเองก็ไม่ได้มีเวลามาใส่ใจ ตรงนี้เท่าไร คือเราไม่มีเวลาที่จะเข้าไปตรวจว่าตอนนี้เค้าทำอะไรอยู่หรือเล่นเกมอะไรอยู่ 1 2 3 ซี่อื่น ๆ เค้าจะ ซ้อมแถวโรงเรียนกับเพื่อน แล้วเราก็ไม่มีความรู้ เปิดเครื่องมาก็ยังไม่รู้ ก็ไม่รู้ว่าต้องกดต่อไปยังไงเพราะเค้าชอบเล่น เกมอินเทอร์เน็ต ก็เลยอยากจะกันเอาไว้ก่อน อะไรป้องกันได้ก็อยากจะทำป้องกันล่วงหน้าไว้ ถ้าเล่นเกมก็พออย่างนี้ เราก็อุ่นใจ แต่พวกเกมลามกทั้งนอกทั้งในอินเทอร์เน็ตก็เหมือนกันครูด้าก็เตือน แต่เราก็ไม่รู้จะไปเช็คยังงี้ ถึงบอกว่าใช้วิธีตั้งเวลาเอาไว้อันนี้ดีที่สุด มันใช้ได้กับทุกเกม มันไม่ Specific ลงไป

ผู้วิจัย: ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเกมคุณแม่ออกให้รีเปล่าคะ

ก็ไม่ค่อยได้ให้หรอกคะ ซ้อมเมื่อไหร่ยังไม่ค่อยจะทราบเลย

ผู้วิจัย: ไม่ทราบว่าคุณแม่มีความเห็นอย่างไรกับเกมที่สราธิบ้างคะ

ก็เล่นเกมก็พบบ้างก็ดีนะคะ อย่างน้อยก็อุ่นใจ เอ...แต่ไม่ค่อยเห็นเค้าเล่นเลย เค้าเล่นเกมนี้ด้วย เหวอคะ (ผู้วิจัย - - น้องเล่นที่ร้านคะ) เหวอ...มันก็เหมาะกับเค้าดี

ผู้วิจัย: เท่าที่ชมคุณแม่คิดว่าเกมนี้มีผลต่อสติปัญญา ความคิดเค้ายังงี้บ้างคะ

แหม่ ถ้ามายากจัง แต่...คิดว่ามันไม่มีโทษหรอกนะ เพราะมันก็คล้าย ๆ ของจริงเพียงแต่เค้าไม่ได้ เข้าไปเตะเอง ไม่ได้ลงไปเล่น ก็คงคล้ายกับเวลาที่เราดูโทรทัศน์อย่างนั้น จะว่ายังไงดีหละ มันก็ ๆ อย่างที่วีเราก็ ได้แต่ดูอย่างเดียว อย่างเกมเราก็ได้บังคับ มันก็กึ่ง ๆ หละนะ เกมก็ให้เค้าได้ตัดสินใจเองว่าจะทำยังงี้บ้าง ก็คง ช่วยเรื่องการตัดสินใจอีกนิดหน่อย มันไวนะ เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา ตาต้องไว แต่ของจริงจะดีกว่านะ ทั้งบอล ทั้งกอล์ฟ

ผู้วิจัย: คุณแม่เคยลองเล่นคอมพิวเตอร์กับน้องใหม่คะ

เคยเล่นแต่เกมตู้ตามห้างคะ

ผู้วิจัย: คิดว่าเกมกีฬาที่มีผลต่ออารมณ์เค้ายังงี้บ้างคะ

ก็คงสนุก เกมพวกนี้เล่นแล้วก็สนุก แก่เหงานะ ไม่รุนแรง เหมือนอย่างอินเทอร์เน็ตที่จะทำให้เด็ก ผิดปกติไป เชื่ออะไรผิด ๆ อย่างเพื่อนที่ทำงานเค้าจะกลัวเรื่องพนันบอลนะ ไปพนันกัน กับเพื่อน แต่ถ้ากลัว อย่างนั้นคุณแม่แม่กลัวบอลจริง ๆ มากกว่า

ผู้ปกครองลำดับที่ 10

14 พฤษภาคม 2547

ผู้วิจัย: มีความเห็นอย่างไรกับการเล่นเกมของน้องบ้างคะ

เห็นด้วยนะคะ คิดว่ามีประโยชน์ น้องเองก็ไม่เคยทำอะไรให้พี่หนักใจ ครูที่โรงเรียนรักเค้าทุกคน เพราะเค้าเป็นเด็กที่มีมนุษยสัมพันธ์ มีน้ำใจ เด็กเรียนเค้าก็จะยังไม่กลับบ้านจะอยู่ช่วยครูทำงาน ดูและอะไรต่าง ๆ เก็บซีทมั่ง จัดเอกสารมั่ง ครูใช้อะไรเค้าก็ทำหมด ไม่เคยเกเร ไม่ทำปัญหา อาจจะเป็นโชคของเราด้วยที่เรา มีลูกอย่างนี้ เรื่องเล่นเกมเราก็ดูแลไม่ยากไปบังคับเค้าให้มาก ปลูกเรือนตามใจผู้อยู่ ปลูกอู่อตามใจผู้นอน อย่างเรื่องเกมเค้าจะเล่นยังไง ที่ไหน อะไร พี่จะไม่ว่าเลยได้หมด ขอเพียงอย่างเดียวต้องบอกแม่ จะขอเงินไปซื้อเกมได้ กลับบ้านดึกก็ได้ ไปเล่นตามร้านได้ ให้หมด แต่อย่าโกหก ทำอะไร เล่นอะไรขอให้บอก แต่แม่ไม่เล่นเกมลามกนะ ถ้าไปเล่นบ้านเพื่อน แล้วเพื่อนเล่นเกมลามกต้องบอกแม่ เพราะไม่งั้นถ้าเดินพลาดไป แม่จะช่วยออกมาไม่ทัน

ผู้วิจัย: มีเงื่อนไขเกี่ยวกับการเล่นเกมของน้องไหมคะ

เป็นกฎเป๊ะ ๆ เลยไม่มี ถ้าเห็นกลับบ้านมาเล่นเลย ไม่ทำการบ้าน พี่บอกเพียงแต่ว่าอย่าลืมทำนะ เดี่ยวจิตพิสัยไม่ดี จะไม่มีค้ำว่าต้องเพราะไม่ยอมบังคับ ใช้ถามเอาอย่างเดียว ปิดเทอมคราวแล้วทั้งคืนเลยนอนไลน์ พ่อเค้ามาเจอตวาดเลย ไปนอนได้แล้วจะสว่างคาตาอยู่แล้ว 3 -4 รอบ ตวาดกันสามสี่รอบก็ไม่ปิดคะ ไม่ยอมปิด จนพี่ต้องออกมาเออ...นอนก่อนดีไหม แม่ขอนะ แม่จะได้นอนบ้าง เดี่ยวพรุ่งนี้ค่อยมาเล่นใหม่ละกัน จะให้ปลูกก็ไม่ง ไม่เกิน 10 นาที เค้าก็ลุกไปนอนของเค้าเอง ตั้งแต่นั้นมาพี่รู้เลยว่าอย่าไปกดดัน ต้องค่อย ๆ เตือน

ผู้วิจัย: อย่างนี้น้องไปซื้อเกมกับใครคะ

เพื่อนเค้าคะ แถว ๆ โรงเรียนนะ มันจะมีแผงมาขายเป็นวัน ๆ ไป ขายทุกวันพุธหรือวันอะไรพี่ก็จำไม่ได้แล้ว ก็ให้เลือกเอง เค้าก็จะเอาเรื่องเกมมาเล่าให้พี่ฟังตลอด ตอนนี้ติดเกมไหนดียังไม่ดียังไม่

ผู้วิจัย: คุณแม่เคยเล่นเกมกับน้องบ้างไหมคะ

(หัวเราะ) เล่นหนะเธอ...ไม่เคยคิดจะเลย ใช้งานพี่ทำได้หมด เค้าก็ชอบมาชวนพี่เล่นประจำ บอกเกมนี้ไม่ยากหรอก เดี่ยวสอนให้

ผู้วิจัย: คิดว่าเนื้อหาของเกมที่สาธิตน่าจะมีผลกับน้องอย่างไรบ้างคะ ทั้งดีและไม่ดี

ก็เท่าที่ดูมาก็ ส่วนมากมีแต่ด้านดีนะ เล่นแล้วเค้าก็จะอารมณ์ดี คุยสนุก มีเรื่องนั้นเรื่องนี้มาเล่า อารมณ์ดี (ผู้วิจัย - -แล้วเป็นห่วงเรื่องเกมก้าวร้าวไหมคะ) ไม่มีเลย ไม่ห่วงเลย จริง ๆ ถ้าน้องคุยกับเค้าหรือมาดูเกมที่บ้านจะรู้ว่าเจ้าตัวเล็กของพี่นี่เค้าชอบเกมพวกนี้นะ พวกเตะต๋อยที่ สู้กันมีเยอะมาก มีเป็นตั้ง ๆ มาตั้งแต่พี่

เป็นวิดีโอเกมแล้ว เป็นคอมพิวเตอร์เค้าก็ชอบเหมือนเดิม แต่พีก็ไม่เห็นว่าจะมีผลเสียยังไง ครอบครัวกับการเลี้ยงดูมีส่วน เพื่อนเขาด้วย เพื่อนค่าน่ารักกันทุกคน พีรู้จักเพื่อนลูกหมด พีก็ว่ามันก็น่าจะมีอะไร

ผู้วิจัย: คิดว่าเกมนี้มีผลดีหรือผลเสียกับสติปัญญาความคิดของ น้องมากกว่ากันคะ

พีว่าน่าก็พอใช้ได้แหละ คือมันยังงืดแหละ คือมันก็กีฬาแหละนะ ถ้าคนไม่รู้กีฬาก็คงได้เอาไปใช้ แต่กับน้องเองคงไม่ได้เท่าไร ที่ดีคงทำให้เด็กคิดชอบบอลมากขึ้น

ผู้วิจัย: แล้วผลกระทบต่อทางด้านอารมณ์ล่ะคะ

เกมเค้าก็สร้างมาเพื่อให้เด็กสนุกอยู่แล้วนี่คะ ก็น่าจะมีผลดีนะคะ ออกไปเตะบอลจริง ๆ ไม่ได้เตะบอลในนี้ก็ยังดี สนุกด้วย

ผู้ปกครองลำดับที่ 4

13 สิงหาคม 2547

ผู้วิจัย: มีความคิดเห็นอย่างไรกับการเล่นเกมของน้องบ้างคะ

ปกติครับ จัดว่าอยู่ในระดับปกติ ไม่เล่นจนแบบเอาเป็นเอาตาย ที่บ้านจะแยก Function ของคอมพิวเตอร์ที่บ้านไว้เลยว่า เครื่องไหนใช้ทำงาน เครื่องไหนเอาไว้เล่นเกม อย่างเครื่องที่เล่นเกมได้ก็จะมีเพียงเครื่องเดียว ก็จะต้องแชร์กับพีเค้าเอง ถ้าคนนึงเล่นมากกว่าอีกคน เค้าก็จะโวยวายกันเอง

ผู้วิจัย: คิดว่าเนื้อหาของเกมคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้างคะ

เกมที่รุนแรงไปก็ทำให้เด็กได้รับการถ่ายทอดความรุนแรงจากเกมได้ บางเกมก็เปลืองสมอง ทำให้เด็กใช้เวลาที่มันนานไป แต่บางเกมก็ได้ความรู้

ผู้วิจัย: มีการตั้งกฎเกณฑ์ในการเล่นอื่นไว้ไหมคะ

ถ้ากลไกการพี่น้องควบคุมกันเองไม่ทำงาน ที่อนุญาตให้เล่นที่สุดแล้วก็แค่ 3 ชั่วโมง ไม่ให้นานกว่านี้ แล้วก็จัดการธุระส่วนตัวให้เสร็จก่อน ถ้าเรียนดีหรือทำตัวดีก็เล่นได้มาก ภรรยาผมเค้าจะอยู่บ้านมากกว่า เค้าก็จะหยวน ๆ ให้อ่าน

ผู้วิจัย: จำกัดไหมคะว่าต้องไปซื้อเกมกับที่บ้าน

ไม่ครับตามใจ แต่ส่วนใหญ่ถ้าเค้าไปซื้อเกมกับที่บ้าน ที่บ้านจะออกเงินให้ พีเค้า ก็จะออกเงินให้น้อง เค้าก็จะซื้อเกมกับที่บ้านมากกว่าไปซื้อแถวโรงเรียน

ผู้วิจัย: มีความเห็นยังไงเกี่ยวกับเนื้อหาเกมที่สาดิตบ้างคะ

มันมีมาตั้งนานแล้วนะครับ หลายปีแล้ว เนื้อหาก็คงไม่มีอะไรใหม่ ประโยชน์มันไม่ชัดเจนมากนัก เกมก็ฟาร์มคลุมเครือว่าจะได้ประโยชน์รึเปล่ากับเสมอตัว เพราะมันไม่น่าจะให้ความรู้อะไรเพิ่มเติมได้เลยนะ น้อยมากอะไรต่าง ๆ ก็รู้มาหมดแล้ว ก็เลยไม่รู้ว่าจะให้ประโยชน์ยังไง เล่นสนุก ๆ ประโยชน์ก็อย่างที่บอกนะ... (หยุดคิด) ผมว่าไม่น่าจะมี โทษก็เหมือนกัน มันอยู่ตรงกึ่งกลางพอดี คือ เล่นเพื่อความสนุกสนาน ความสนุกสนาน สะใจ เป็นประโยชน์ที่ชัดเจนที่สุด

ผู้วิจัย: นอกจากประโยชน์ทางด้านอารมณ์ว่าทำให้สนุกสนานแล้ว ยังมีด้านอื่นอีกไหมคะ

ผมว่ามันกระตุ้นความอยากชนะในตัวเด็กนะ มันไม่มีจุดประสงค์อื่นแล้ว นอกจากนี้ไม่มีปมหลัง ไม่เห็นภาพความลำบากของนักกีฬาว่าต้องฝึกหนัก ต้องพยายามอย่างนี้ เราดูทีวีเราดูกราดร ดูซีโก้เรายังเห็น หน้าตาท่าทางเค้า อากัปกริยาต่าง ๆ ที่มันฉายถึงความพยายาม ความมุ่งมั่น แต่ FIFA มันตัดความเป็นคนที่ชีวิตจิตใจที่จะต้องฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อชัยชนะออกไปเลย เห็นใกล้ ๆ อีกที่มันก็เป็นท่าที่จิตใจที่ชนะหรือไม่ก็เจ็บใจไปแล้ว คงไม่ได้ช่วยอะไรเท่าไร ไว้เล่นยามว่างอย่างเดียว

ผู้วิจัย: คุณพ่อเคยเล่นเกมคอมพิวเตอร์กับน้องไหมคะ

ไม่เลยครับ ไม่เคย ไม่ถนัดทางนี้ โชคดีที่มันเป็นเกมฟุตบอล ไม่งั้นก็คงไม่รู้เรื่อง

ผู้ปกครองลำดับที่ 3

30 กันยายน 2547

ผู้วิจัย: คิดยังไงกับการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของน้องคะ

ก็คิดว่าเป็นเครื่องเล่นของเด็กสมัยใหม่ เป็นการใช้เวลาว่าง ไม่มีอะไรก็ไปเล่นเพื่อพักผ่อนไม่ได้มีความรู้ด้านนั้นะคะ แต่คิดว่ามันก็มีต่าง ๆ นานากันไป ที่บ้านจะปล่อยให้

ผู้วิจัย: แล้วเป็นห่วงเกี่ยวกับเนื้อหาเกมที่น้องเล่นไหมคะ

คือ ไม่ได้ศึกษาด้านนี้เลย ไม่รู้เรื่องทางนี้เลยคะ เลยไม่ได้ดูว่าเค้าเล่นอะไรหรือยังไง ไม่มาเสียเวลากับตรงนี้ เรามีเรื่องอื่นให้คิดมากกว่าที่จะมานั่งดูว่าเล่นเกมอะไร ซึ่อะไรจะปล่อยให้เค้าจะเล่นของเค้าไป ใคร ๆ เค้าก็เล่นกัน เพื่อนที่โรงเรียนเค้าก็เล่น ถึงไม่เล่นที่บ้าน ก็เล่นที่ร้าน บ้านเพื่อนก็ได้

ผู้วิจัย: ค่าใช้จ่ายที่เล่นตามร้าน ค่าเกมอย่างนี้ใครออกให้คะ

ก็ให้เงินเดือนเค้าก่อนข้างเยอะนะ เดือนละห้าพันห้า ค่าการ์ตูน ค่ากิน ค่าเที่ยว ก็จะมีอยู่ในส่วนนี้

ผู้วิจัย: มีความเห็นอย่างไรกับเกมที่สาดิบบ้างคะ

คงไม่ใช่แต่เฉพาะเกมนี้แต่มองว่าเกมเป็นเทคโนโลยีเค้ามีความสุขสนุกสนาน สร้างไว้ให้เพื่อคลายเครียด ไว้แก้เหงา

ผู้วิจัย: มีประโยชน์หรือโทษต่อสติปัญญา ความคิด เค้าบ้างไหมคะ

ส่วนตัวนะคะมองว่ามันน่าจะเป็นการฝึกประสาทสัมผัสอย่างหนึ่ง เหมือนเรา ขับรถที่ต้องมีการตัดสินใจ ใช้บ่อย ๆ มันก็จะดีขึ้น เรื่องสายตง สายตาอะไรต่าง ๆ น่าจะพวกกฏ ฟุตบอลว่าเค้าลงสนามต้องทำยังไง ผู้เล่นก็คน รายละเอียดต่าง ๆ อีกอย่างก็คงเป็นความสุขนะคะ ก็คงเหมือนกับกีฬาที่ลงไปเล่นในสนามต่าง ๆ มันอาจจะสนุกได้ไม่เท่ากัน แต่ก็น่าจะแทนกันได้บ้างนะ เพราะมันก็คล้ายของจริง